

DE GEMEENTELIJKE VZW EN DE OVERHEIDSOPDRACHTEN - DUBBELZINNIGE VERHOUDINGEN

Op 19 maart 2004 organiseerde de Vereniging van de Stad en de Gemeenten van het Brussels Gewest in samenwerking met Dexia een opleidingsvoormiddag over de gemeentelijke vzw en de recentste wijzigingen aan de wet van 27 juni 1921. Eén van de punten waarop dieper ingegaan werd, was de verhouding tussen de gemeentelijke vzw en de regelgeving betreffende de overheidsopdrachten.

Men bekijkt de verhoudingen tussen de vzw en de reglementering over overheidsopdrachten best vanuit twee standpunten:

1. Is de gemeentelijke vzw een aanbestedende overheid? Onder welke voorwaarden? En op welke elementen baseert men zich om tot die conclusie te komen?
2. Is de gemeentelijke vzw een inschrijvende entiteit of heeft zij bevoorrechte relaties met de gemeente die ze opgericht heeft?

DE VZW, AANBESTEDENDE OVERHEID?

Een vzw is een privaatrechtelijke rechtspersoon¹. Het lijkt dus logisch dat die persoon niet onder de regels valt die van toepassing zijn op de publiekrechtelijke rechtspersonen – met inbegrip van de regels met betrekking tot de overheidsopdrachten. Meteen wordt duidelijk dat als dit ook zo zou zijn, de gemeenten in de verleiding zouden komen om steeds meer taken toe te vertrouwen aan juridische constructies die ontsnappen aan de verplichtingen van de overheden!

Daarom heeft men in wettelijke elementen voorzien die verhinderen dat de gemeente aan deze verleiding zou bezwijken en zo blijven bepaalde algemene belangen gewaarborgd.

In de eerste plaats bepalen we wat een gemeentelijke vzw is en in welke mate het bijvoeglijk naamwoord «gemeentelijk» rechten en verplichtingen met zich meebrengt.

1. Wat is een gemeentelijke vzw?

Er bestaat geen wettelijke definitie voor een gemeentelijke vzw. Het gaat om een notie die uit de rechtsleer en de rechtspraak voortvloeit, die trouwens geen eenduidige of definitieve omschrijving voortgebracht heeft.

We kunnen de gemeentelijke vzw definiëren aan de hand van een organieke benadering, door het accent te leggen op de bijzondere banden die de vzw met de gemeente heeft. Op die manier heeft een auteur de gemeentelijke vzw ooit omschreven als een vzw die een lokaal openbaar belang dient, en waarbij de gemeentelijke overheden als oprichters of leden fungeren, en rechtstreeks of onrechtstreeks ontvangende partij zijn, en waarover de gemeentelijke overheid een regelmatige controle heeft².

Een andere definitie legt de nadruk meer op het functionele aspect van de vzw: *„Als gemeentelijke vzw's worden beschouwd deze vzw's waaraan de gemeenten een bepaalde dienstverlening hebben toevertrouwd (b.v. in het kader van de exploitatie van culturele of sportinfrastructuur, jeugdhuizen, recreatie, toerisme, e.a.) die ook zou kunnen verzorgd worden door een gemeentelijke dienst”*³.

Welke belangrijke elementen moeten we uit die definities onthouden? De gemeentelijke vzw is een privaatrechtelijke rechtspersoon die onder de vorm van een vzw een lokaal openbaar belang behartigt dat haar door de gemeente toevertrouwd werd, en waarbij de gemeentelijke overheid optreedt als oprichter of als lid en ontvangende en toezichthoudende partij is.

¹ In die zin: Vraag nr. 24 van de heer Paul Breyne op 31 juli 1995, in V&A, Kamer, G.Z. 1995-1996, blz. 1059.

² J-P. MAWET, «Le cas des asbl communales», in Mouv. Comm., 1992/10, blz. 449, eigen vertaling.

³ F. HAEX, «De Gemeentelijke vzw's: een situatiebeschrijving», De Gemeente, 1/1990, geciteerd door de Minister-President van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest als antwoord op een parlementaire vraag (Vraag nr. 150 van de heer Vandebussche op 17 juli 1990, V&A, Raad van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Parl. Doc. RBHG, G.Z. 1992-1993, blz. 2651).

Maar ondanks deze criteria valt de vzw niet onder het toepassingsgebied van de wet van 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten.

2. Is de gemeentelijke vzw onderworpen aan art. 4 WOO?

Zoals al gezegd werd, vloeit uit de hoedanigheid als «gemeentelijke» vzw als dusdanig geen enkel recht of geen enkele verplichting voort. Met andere woorden, gemeentelijk of niet, de vzw valt niet onder de reglementering op de overheidsopdrachten.

Om te weten of de vzw onder die reglementering valt, moet men zich beroepen op de wet van 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten (WOO), en meer in het bijzonder op artikel 4, § 2, 8°:

«§ 2. [De bepalingen van de wet op de overheidsopdrachten] zijn eveneens van toepassing op:

8° de rechtspersonen die op de datum van de beslissing om tot een opdracht over te gaan:

- opgericht zijn met het specifieke doel te voorzien in behoeften van algemeen belang die niet van industriële of commerciële aard zijn, en
- rechtspersoonlijkheid hebben, en
- waarvan
 - ofwel de werkzaamheden in hoofdzaak gefinancierd worden door de overheden of instellingen⁴ vermeld in § 1 en in § 2, 1° tot 8°;
 - ofwel het beheer onderworpen is aan toezicht van die overheden of instellingen;
 - ofwel de leden van de directie, van de raad van bestuur of van de raad van toezicht voor meer dan de helft door die overheden of instellingen zijn aangewezen.

[...].»

Er is in ieder geval sprake van meerderheidsfinanciering vanaf het ogenblik dat meer dan de helft van de financiële middelen van de rechtspersoon ter beschikking worden gesteld door één of meerdere overheden die onder de wet op de overheidsopdrachten vallen⁵.

Laten we de identificatiecriteria van de gemeentelijke vzw vergelijken met die van de aanbestedende overheid:

- gedelegeerd lokaal openbaar belang, gemeente is stichter, lid of toezichthouder enerzijds,
- rechtspersoon opgericht om te voldoen aan behoeften van algemeen belang, organieke of controlecriteria anderzijds,

kortom, criteria die - hoewel ze niet volledig dezelfde zijn - toch voldoende gelijkenissen vertonen.

We kunnen dus stellen dat artikel 4, § 2, 8°, WOO ook betrekking heeft op vzw's die door de gemeente worden gesticht... maar oprichting door een gemeente alleen volstaat niet om die vzw's onder die regelgeving te doen vallen!⁶ Niet iedere vzw die door één of meerdere gemeenten wordt opgericht, voldoet immers aan de criteria van artikel 4, § 2, 8° van de wet en niet iedere vzw valt dus onder de categorie van de «aangebestedende» vzw's. Dit is bijvoorbeeld het geval bij vzw's die noch grotendeels gefinancierd, noch gecontroleerd, noch bestuurd worden door een gemeente⁷; en dat is ook het geval bij vzw's die gesticht worden om te voldoen aan andere behoeften dan behoeften van algemeen belang.

Vzw's die instaan voor het beheer van⁸:

- de gemeentelijke bibliotheek,
- het gemeentelijk sportcentrum,
- een jeugdhuis,
- ...

zijn a priori aanbestedende entiteiten, zijnde vzw's die een «taak van gemeentelijk belang» op zich nemen⁹.

⁴ D.w.z. aanbestedende overheden "van nature", zoals de Staat, de provincies, de gemeenten, ...

⁵ D. BATSELE, P. FLAMME, P. QUERTAINMONT, «Initiation aux marchés publics», Brussel, Bruylant, 1999, blz. 37.

⁶ D. BATSELE, P. FLAMME, P. QUERTAINMONT, *op. cit.*, blz. 37.

⁷ Die mogelijkheid bestaat in ieder geval; cf. «De gemeente, hefboom van lokale economische ontwikkeling», Koning Boudewijn Stichting - Academia, 1991, blz. 149.

⁸ Cf. de definitie van de gemeentelijke vzw door F. HAEX, *loc. cit.*

Een vzw die niet opgericht werd voor dienstverlening aan de bevolking maar wel aan het gemeentebestuur zelf (of aan de verschillende besturen die de vzw hebben opgericht), zou daarentegen niet mogen vallen onder de wet op de overheidsopdrachten. Een vzw die belast is met het geven van juridische, economische adviezen, ... is daar een voorbeeld van.

Ieder geval dient dus afzonderlijk bekeken te worden.

3. Is de gemeentelijke vzw een administratieve overheid?

Deze vraag heeft een meervoudig belang: een administratieve overheid is onderworpen aan de wetgeving op het taalgebruik in de administratie, aan de wetgeving op de formele motivering van de bestuurshandelingen, enz. Maar onze aandacht gaat uit naar de rol die de Raad van State zou kunnen spelen ingeval beroep wordt aangetekend tegen de beslissing van de vzw in het kader van de procedure voor aanbestedingen.

Het is immers zo dat enkel de handelingen van administratieve overheden het onderwerp kunnen uitmaken van een vordering tot nietigverklaring voor de Raad van State¹⁰ (bijvoorbeeld: handelingen in het kader van een toewijzingsprocedure). Het is dus zaak te weten of de aanbestedende vzw een administratieve overheid is en bijgevolg of de controle van de aanbesteding die ze doet door de Raad van State of door een rechter van rechterlijke orde gebeurt.

Het antwoord op deze vraag lijkt vanzelfsprekend... maar schijn bedriegt! De Raad van State zegt immers in zijn arrest nr. 87.354 van 17 mei 2000 «Ambachtelijke constructie»¹¹, «*de omstandigheid dat [een vzw] ertoe gehouden is de regelgeving betreffende de overheidsopdrachten na te leven omdat haar subsidies worden toegekend, niet tot gevolg heeft dat ze daardoor een administratieve overheid wordt, noch dat haar een deel van de openbare macht wordt toevertrouwd*», waardoor de Raad van State zichzelf onbevoegd verklaart om te oordelen over een beroep dat werd aangetekend tegen de beslissing van toewijzing van de vzw.

Er bestaat dus geen automatisch verband tussen de onderwerping aan de wetgeving op de overheidsopdrachten en de hoedanigheid van administratieve overheid.

Daarom is het voor ons van belang om na te gaan of onze vzw een administratieve overheid is.

De doctrine en de rechtspraak hebben vier criteria uitgewerkt aan de hand waarvan men kan bepalen of een rechtspersoon een administratieve overheid is – en dat, in voorkomend geval, ondanks «*een zekere privé kleuring*»¹²:

- oprichting door openbare besturen;
- de stichtende openbare besturen spelen een rol bij de werking en het beheer van de overheid, rechtsreeks of via een controlemechanisme;
- vervulling van opdrachten van algemeen belang;
- de mogelijkheid om unilaterale beslissingen te nemen die rechten en verplichtingen met zich meebrengen ten gunste of ten laste van derden.

Die vier criteria zijn «*cumulatief of eenvoudigweg alteminerend uitgewerkt*» door de Raad van State¹³. Het vierde criterium (de mogelijkheid om unilaterale beslissingen te nemen) springt in het oog en wordt zelfs essentieel in de recente rechtspraak van het administratief rechtscollege¹⁴, wat een verklaring kan zijn voor het arrest «Ambachtelijke constructie»: heel wat vzw's dragen alle kenmerken van een administratieve overheid, behalve

⁹ Uitdrukking gebruikt door de Minister van Binnenlandse Zaken in zijn antwoord op vraag nr. 24 van de heer Paul Breyne op 31 juli 1995, V&A, Kamer, Parl. Doc. Kamer, G.Z. 1995-1996, blz. 1061.

¹⁰ Art. 14, § 1, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

¹¹ Gepubliceerd in Revue de Droit communal, 2002/2, blz. 235-236.

¹² D. DE ROY, «Etre ou ne pas être... autorité administrative. Vers de nouvelles questions existentielles pour les asbl satellites des institutions communales ?», in Revue de Droit communal, 2002/2, blz. 202.

¹³ D. DE ROY, *loc. cit.*, blz. 202.

¹⁴ Maar ook in de rechtspraak van het Hof van Cassatie; cf. in dat opzicht arrest B.A.T.C. van 10 september 1999 (gepubliceerd in A.P.T., 1999/3, blz. 236-238 + conclusies van de Procureur-Generaal): «*[Attendu que,] même si elle a été créée par une autorité administrative et est soumise au contrôle des pouvoirs publics, une société anonyme qui ne peut prendre des décisions obligatoires à l'égard de tiers ne perd pas son caractère de droit privé; que le fait qu'une mission d'intérêt général lui est confiée est, à cet égard, dénué de pertinence*».

de mogelijkheid om unilaterale beslissingen te nemen. Iedere aanbestedende macht heeft echter de mogelijkheid om unilateraal de bepalingen van een opgemaakt contract te wijzigen na een procedure van overheidsopdrachten¹⁵. Kunnen we dan stellen dat iedere aanbestedende macht een gedeelte van het openbaar gezag bezit en bijgevolg ipso facto een administratieve overheid is? Neen, antwoordt de Raad van State, omdat de mogelijkheid om unilaterale wijzigingen aan te brengen voortvloeit uit de reglementering op de overheidsopdrachten, maar niet verward mag worden met de mogelijkheid om unilaterale beslissingen te nemen die rechten en plichten met zich mee kunnen brengen ten gunste of ten laste van derden. Er bestaan als het ware twee soorten mogelijkheden om unilaterale beslissingen te nemen: de mogelijkheid die eigen is aan iedere aanbestedende macht en, veel ruimer, de mogelijkheid die eigen is aan iedere administratieve overheid – het «gedeelte van het openbaar gezag». Hierdoor is de Raad van State in het arrest «Ambachtelijke constructie» van mening dat de onderwerping van de vzw aan de reglementering op de overheidsopdrachten haar geen gedeelte van het openbaar gezag verleent...¹⁶

DE VZW, INSCHRIJVENDE ENTITEIT?

1. Kan een gemeente een vzw oprichten om in bepaalde behoeften te voorzien?

Wie zou hier in België negatief op durven te antwoorden? Op grond van de regel van de gemeentelijke autonomie kunnen één of meerdere gemeenten een vzw oprichten om de vzw het beheer van één van haar (of van hun) bijzondere bevoegdheden toe te vertrouwen. We herinneren eraan dat de gemeentelijke autonomie een dubbele betekenis heeft¹⁷:

1. autonomie in de keuze van de materies die de gemeente bestempelt als materies van algemeen belang;
2. autonomie in de beheerswijze van die materies.

Wat kan men aan een gemeentelijke vzw delegeren?

Zoals we hierboven zagen, kunnen één of meerdere gemeenten een vzw stichten of herenigen om het beheer van één van haar (of van hun) bijzondere bevoegdheden over te dragen. Alles wat van gemeentelijk belang is, dus... behalve bevoegdheden die wettelijk aan de gemeente of aan een orgaan toegekend zijn; die bevoegdheden kunnen in geen enkel geval aan een andere rechtspersoon gedelegeerd worden¹⁸.

Kunnen dus op geen enkele manier gedelegeerd worden:

- de administratieve politie, waarvan de reglementering toevertrouwd wordt aan de raad door art. 119 e.v. NGW, en de uitvoering aan het college of de burgemeester volgens art. 130 en 133, 2de lid;
- de burgerlijke stand, die toevertrouwd wordt aan het college van burgemeester en schepenen (art. 125, 1^e lid, NGW) en aan de burgemeester of aan de schepenen die de burgemeester vervangt voor de taken als ambtenaar van de burgerlijke stand (art. 125, 2^e lid, NGW);
- ...¹⁹

Deze uitzondering in acht genomen, kunnen de gemeenten aan een vzw (of algemeen aan een andere rechtspersoon die ze gecreëerd hebben of waarvan ze lid zijn, zoals autonome gemeentebedrijven, intercommunales,...) opdrachten delegeren voor het uitoefenen van de bevoegdheden die de gemeente bezit krachtens artikel 117 NGW, met andere woorden de bevoegdheid om alles wat het gemeentelijk belang aangaat, te reglementeren en te beheren: schoonmaak van de straten, beheer van de gemeentelijke bibliotheek en gemeentelijke eigendommen zijn slechts enkele voorbeelden van een per definitie niet exhaustieve lijst!

¹⁵ Art. 7 van het koninklijk besluit van 26 september 1996 tot bepaling van de algemene uitvoeringsregels van de overheidsopdrachten en van de concessies voor openbare werken: «Ongeacht de wijze waarop de prijzen worden bepaald, is de aanbestedende overheid gerechtigd de oorspronkelijke opdracht eenzijdig te wijzigen, voor zover het voorwerp ervan onveranderd blijft en, zo nodig, mits een rechtmatige compensatie.»

¹⁶ Cf. D. DE ROY, *loc. cit.*, blz. 207-209.

¹⁷ P. LEWALLE, «Les A.S.B.L. communales. Organisation, missions et contrôles», in *A.P.T.*, 1986/2, blz. 151.

¹⁸ In die zin: P. LEWALLE, *loc. cit.*, blz. 155; cf. ook J-P. MAWET, *loc. cit.*, blz. 452: «[N]e peut-on pas adopter la position selon laquelle les compétences spécifiquement accordées au conseil communal (NLC, art. 119 à 122), au collège échevinal (NLC, art. 123 à 132) ou au bourgmestre (NLC, art. 133 et 134) sont de stricte interprétation? A contrario, se voyant confier toute autre mission d'intérêt communal par l'article 117 de la nouvelle loi communale (NLC), le conseil communal pourrait également modaliser comme il l'entend cette compétence. Cette position nous semble modestement avoir le mérite de la clarté.»

¹⁹ Cf. «La commune, levier du développement économique local», *op. cit.*, blz. 151.

Ja, maar ...

In 2003 heeft de Europese Commissie een gemotiveerde beslissing aan België meegedeeld (de Commissie heeft België trouwens onlangs in gebreke gesteld) waarin ze stelt dat de praktijk van lokale Belgische instanties die rechtstreeks, zonder bekendmaking of openstelling voor mededinging, opdrachten van economische aard (zoals het beheer van een PWA, een sportcentrum, enz.) aan een lokaal gemeentebedrijf, een intercommunale maar ook aan een vzw toewijzen, in strijd is met de regels inzake overheidsopdrachten en concessies (art. 6 en 9 van richtlijn 93/36/EG, art. 7 en 11 van richtlijn 93/37/EG, art. 11 en 15 van richtlijn 92/50 en art. 20 en 21 van richtlijn 93/38). Dergelijke praktijken zouden volgens de Commissie de vrijheid tot vestiging of de vrije prestatie van diensten in de betekenis van art. 43 en 49 van het EG-verdrag in het gedrang kunnen brengen! Bij de oprichting van die besturen – of de toewijzing van de desbetreffende bevoegdheden – zou de gemeente het bestuur moeten laten concurreren met de markt, versta hieronder de privé-inschrijvers.

Als deze extreem stricte interpretatie opgelegd zou worden, zou er een kleine revolutie kunnen losbarsten in de gemeenten ... Wait and see.

2. Kan men een beroep doen op een vzw om aan overheidsopdrachten te ontsnappen?

Een andere manier om de vraag te stellen: kan een gemeente de wet op de overheidsopdrachten omzeilen om haar vzw te bevoorrechten? We moeten twee gevallen onderscheiden: ofwel valt de opdracht die de gemeente wil uitschrijven onder het sociale doel van de vzw, ofwel is ze ermee verwant. Om de zaak te vereenvoudigen nemen we het voorbeeld van een vzw die door de gemeente opgericht werd om de gemeentelijke bibliotheek te beheren.

Eerste voorbeeld: de opdracht die de gemeente wil uitbesteden, betreft de aankoop van boekenrekken voor de bibliotheek. Dit soort opdracht valt onder het sociale doel van de vzw: de vzw is bevoegd voor het beheer van de bibliotheek en bijgevolg ook voor het beheer van diens patrimonium.

Toen de gemeente de vzw heeft opgericht en haar een opdracht heeft gegeven, heeft de gemeente haar bevoegdheden op dat vlak aan de vzw gedelegeerd. De vzw heeft dus de plaats van de gemeente ingenomen²⁰. *«De substitutie houdt een terugtrekking in van de gemeente ten voordele van de [rechtspersoon]. Deze laatste vervangt de gemeente bij de regelgeving en het beheer met betrekking tot de opdracht die het onderwerp van de substitutie uitmaakt. In dat geval oefent de [rechtspersoon] in plaats van de gemeente de bevoegdheden uit die haar toekomen, uit hoofde van de substitutie»²¹.* Voor de gemeente die vervangen wordt, brengt de substitutie inderdaad het verlies van bevoegdheden met zich mee.

Tweede voorbeeld: de schepen van cultuur wil een studie laten uitvoeren over het leesgedrag in de gemeente: bepalen wie leest, wat men leest, wanneer men leest, enz. Hij gaat ervan uit dat de gemeentelijke diensten een dergelijk onderzoek niet kunnen uitvoeren en overweegt dus de opdracht aan een derde toe te vertrouwen. Dat soort opdrachten maakt geen deel uit van het sociale doel van de vzw, maar is ermee verwant; de gemeentelijke overheid blijft dus bevoegd in deze materie.

Kan de schepen het onderzoek rechtstreeks aan de vzw uitbesteden zonder enige vorm van proces? Naar onze mening, en wel te verstaan naar de rechtspraak van het EHvJ²², is het antwoord daarop negatief omdat dit soort relaties beschouwd worden als een contract dat onder bezwarende titel werd afgesloten tussen twee onafhankelijke rechtspersonen. Rechtspersonen zijn onafhankelijk, zegt het Gerechtshof, als de medecontractant een juridisch onderscheiden rechtspersoon is van de aanbestedende overheid, wat niet het geval is in deze hypothese «waar tegelijkertijd²³ de territoriale gemeenschap controle uitoefent op de persoon in kwestie zoals op de eigen diensten en waar die persoon het grootste deel van zijn opdracht verwezenlijkt met de gemeenschappen onder wiens hoede hij staat»²⁴. Met «controle zoals op de eigen diensten» bedoelen we, om het met de woorden van P. Thiel²⁵ te zeggen, de controle van hiërarchische aard. Als de gemeente die stichter of lid is, een dergelijke

²⁰ Parlementaire vraag nr. 24, *loc. cit.*, blz. 1061.

²¹ P. THIEL, «L'application des marchés publics aux relations entre deux pouvoirs publics», *Mouv. Com.*, 2000/3, blz.192.

²² EHvJ, zaak nr. c-107/98 van 18 november 1999 («arrest Teckal»), geciteerd en becommentarieerd door P. THIEL, *loc. cit.*, blz 191-199.

²³ Eigen onderstrepingen.

²⁴ Arrest Teckal, § 50, geciteerd door P. THIEL, *loc. cit.*, blz. 197, vrije vertaling.

²⁵ *Loc. cit.*, blz. 197.

controle uitoefent over het beheer van de vzw, zou een hiërarchische controle echter moeilijk samengaan met de idee van autonomie die in principe moet voorafgaan aan de oprichting van de vzw – in het bijzonder in het geval van gemengde vzw's (die hebben ook private partners hebben). Kortom, een gemeentelijke vzw die niet voldoet aan de twee voorwaarden zoals die door het Hof van Justitie worden uitgesproken, wordt beschouwd als «gewone» inschrijver... Bijgevolg kan de gemeentelijke overheid de vzw niet rechtstreeks een aanbesteding gunnen zonder procedure voor mededinging, enz.

De enige manier om aan de wet op de overheidsopdrachten te ontsnappen, zelfs wanneer de vzw niet voldoet aan de voorwaarden van het Hof van Justitie, is dat de vzw zich beroept op «exclusieve rechten» die door het Europees recht aanvaard worden. Exclusieve rechten kunnen omschreven worden als «*rechten die door een lidstaat aan een onderneming of aan een beperkt aantal ondernemingen toegekend worden, volgens criteria die niet objectief zijn, proportioneel en niet discriminerend, en die substantieel de bevoegdheden van de andere ondernemingen beïnvloeden om [diensten te verlenen] op hetzelfde grondgebied, in substantieel gelijkaardige omstandigheden*»²⁶. Een exclusief recht geeft het alleenrecht op het beheer van een dienst aan een specifieke onderneming²⁷.

Hoe ontstaan exclusieve rechten?

- ofwel via een uitdrukkelijke wettelijke beschikking (maar geen enkele beschikking van de wet op de vzw's voorziet in dergelijke rechten).
- ofwel via de statuten, door daarin nauwkeurig en exhaustief te noteren welke de opdrachten van de vzw zijn en door uitdrukkelijk het beheer en de exploitatie van het gedelegeerde doel over te dragen.

Dit gezegd zijnde, besluiten we dat de theorie van de exclusieve rechten uitgewerkt werd voor rechtspersonen (privaatrechterlijke of publiekrechtelijke) die economische of industriële activiteiten uitoefenen, zoals bijvoorbeeld het monopolie van de energiedistributie dat aan de intercommunales wordt toegekend, enz. Is die theorie ook toepasbaar op vzw's – vooral in het licht van de hiervoor besproken gemotiveerde beslissing van de Commissie? Dat lijkt moeilijk te bevestigen...

Vincent Ramelot

²⁶ Europese Commissie, Doc. 500PC0276, Voorstel tot richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot coördinatie van de procedures voor het uitvaardigen van aanbestedingen in de water-, energie- en transportsector, Memorie van Toelichting, vrije vertaling.

²⁷ Artikel 3, § 2, van de wet van 24 december 1993 met betrekking tot de overheidsopdrachten en bepaalde aanbestedingen voor leveringen en diensten: «*Vallen niet onder de toepassing van de bepalingen van deze wet: diensten [...] die toegewezen worden aan een aanbestedende overheid [...] op basis van een uitsluitend recht dat ze uit hoofde van bekendgemaakte wettelijke of reglementaire bepalingen geniet en die verenigbaar zijn met het verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap.*»